

Міністерство освіти і науки України
ВСП « Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

Економічний аналіз

*Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
спеціальностей 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент
денної та заочної форм здобуття освіти*

Оцінювання здобувачів з ОК «Економічний аналіз» здійснюється за рівнями навчальних досягнень здобувачів. Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень здобувача освіти, а не його невдач.

Критерії оцінювання передбачають чотири рівні результатів навчальних досягнень здобувачів ФПО: початковий, середній, достатній та високий, де кожен наступний рівень охоплює вимоги попереднього та додає нові. Оцінювання враховує повноту знань, глибину, системність, вміння застосовувати знання в стандартних і творчих ситуаціях, а також здатність до самостійного судження та аналізу.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів ФПО з ОК «Економічний аналіз» враховуються такі аспекти:

1. Види ситуацій, у яких потрібно застосувати отримані результати навчання та набуті загальні та спеціальні компетентності (фрагменти ситуацій, стандартні та нестандартні ситуації).

Стандартна ситуація передбачає, що здобувачу відомі всі аспекти з економічного аналізу:

- а) результати аналізу конкретної ситуації;
- б) проблеми, що стосуються певних ситуацій;
- в) причини недоліків щодо конкретної ситуації;
- г) заходи щодо поліпшення ефективності конкретної ситуації.

Нестандартна ситуація передбачає, що здобувачу невідомий хоча б один з аспектів.

За вміння здобувача орієнтуватися в стандартних ситуаціях він може отримати максимально оцінку 4, а за вміння орієнтуватись в нестандартних ситуаціях та комбінованих ситуаціях – оцінку 5.

2. Рівень теоретичних знань свідчить про можливості здобувачів відтворювати окремі факти чи їх сукупність, відтворювати певну частину теми (оцінка 3), відтворювати тему повністю, аналізуючи її (оцінка 4), відтворювати тему повністю, відстоювати свою точку зору в різних ситуаціях (оцінка 5).
3. Володіння темою передбачає, що здобувач може відповісти на поставлені запитання.

Освітня діяльність здобувача має багаторівневий характер.

1 рівень (початковий) оцінка 2-незадовільно – здобувач здійснює пізнавальну діяльність лише під керівництвом викладача, відтворення навчального матеріалу має фрагментарний вигляд. Результатом вивчення навчального матеріалу є не зовсім свідоме заучування основних понять та визначень з економічного аналізу, однослівна відповідь на запитання. На цьому рівні здобувач ще не здатний аналізувати події, приймати рішення щодо конкретних ситуацій.

2 рівень (середній) оцінка 3-задовільно – здобувач з допомогою викладача:

- відтворює інформацію, засвоєну ним у процесі навчання;
- намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновки);
- намагається розв'язати задачі, алгоритм яких йому відомий;
- намагається використати отримані знання для пояснення власних рішень або дій.

3 рівень (достатній) оцінка 4-добре – здобувач здійснює навчально-пізнавальну діяльність самостійно, інколи звертається за консультацією до викладача. Здобувач:

- розуміє і свідомо відтворює основний навчальний матеріал;
- застосовує у типових ситуаціях прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновки);
- самостійно розв'язує типові вправи, задачі;
- вміє використовувати отримані знання у типових ситуаціях, самостійно доводить своє твердження, але з деякими неточностями;
- вміє користуватися додатковими (крім розповіді викладача і підручника) джерелами інформації;
- вміє спостерігати за фактовою інформацією у засобах масової інформації, спеціальних журналах тощо і робити деякі висновки;

4 рівень (високий) оцінка 5-відмінно – здобувач:

- вільно володіє змістом теми, глибоко розуміє закони і категорії, забезпечує конкретизацію знань власними прикладами;
- вміє відтворити всю тему або її частину, вказуючи на причини, взаємозв'язки, наслідки, обґрунтовуючи свою точку зору;
- розв'язує вправи, алгоритм яких йому відомий, але до їх вирішення підходить комплексно (зміст охоплює декілька тем);
- розв'язує нові завдання, пропонує оригінальні способи розв'язку, обґрунтовує результат, вносить у свою діяльність елементи творчості.
- здобувач грамотно і творчо використовує особисту позицію щодо процесів, що відбуваються в суспільстві, вміє їх використати для прийняття.

З метою удосконалення форм і методів контролю та оцінювання знань здобувачів широко використовуються програмне навчання, технічні засоби контролю. Одним з видів завдань, за допомогою яких здійснюється груповий оперативний контроль за якістю засвоєння теоретичного навчального матеріалу здобувачами на аудиторних заняттях, а також під час позааудиторної самостійної роботи є тести.

Міністерство освіти і науки України
ВСП « Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

Економічний аналіз

Перелік орієнтовних завдань які виносяться на тематичний контроль знань здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальностей 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент денної та заочної форм здобуття освіти

Середній рівень навчальних досягнень

Задача. Розрахуйте узагальнюючий показник та зазначте, які зміни відбулися в аналізований період.

Задача. Проаналізуйте (ритмічність роботи підприємства та/або випуску продукції, асортимент випуску, реалізацію, якість випуску продукції) за звітний період.

Задача. Проаналізуйте структуру (фонду оплати праці, основних засобів, матеріальних ресурсів, трудових ресурсів, тощо).

Достатній рівень навчальних досягнень

Задача. Методом ланцюгових підстановок та/або абсолютних різниць визначте вплив факторів на узагальнюючий показник.

Задача. Проаналізуйте (ритмічність роботи підприємства та/або випуску продукції, асортимент випуску, реалізацію, якість випуску продукції) за звітний період. Розрахуйте необхідні коефіцієнти, за допомогою яких проведіть аналіз.

Задача. Проаналізуйте структуру (фонду оплати праці, основних засобів, матеріальних ресурсів, трудових ресурсів, тощо). Зазначте резерви збільшення та/або зменшення показника, що аналізується.

Високий рівень навчальних досягнень

Задача. Методом ланцюгових підстановок та/або абсолютних різниць визначте вплив факторів на узагальнюючий показник. Розрахуйте резерви збільшення та зазначте доцільність використання виявлених резервів.

Задача. Проаналізуйте (ритмічність роботи підприємства та/або випуску продукції, асортимент випуску, реалізацію, якість випуску продукції) за звітний період. Розрахуйте необхідні коефіцієнти, за допомогою яких проведіть аналіз. Зробіть висновки про наслідки виробничої ситуації, вкажіть резерви покращення фінансових результатів підприємства та вкажіть фактори, які вплинули на дану виробничу ситуацію

Задача. Проаналізуйте структуру (фонду оплати праці, основних засобів, матеріальних ресурсів, трудових ресурсів, тощо). Зазначте резерви збільшення та/або зменшення показника, що аналізується та доцільність використання виявленого резерву. Вкажіть зовнішні та внутрішні чинники впливу на структуру аналізованого показника.

Міністерство освіти і науки України
ВСП « Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

Економічний аналіз

Приклад виконання різнорівневого завдання підсумкового контролю знань для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальностей 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент денної та заочної форм здобуття освіти

1. Виконайте тести:

1. Об'єктом аналізу основних засобів є:

- a) обсяг, склад, структура та динаміка основних засобів;
- b) ефективність використання трудових ресурсів;
- c) рівень забезпеченості підприємства предметами праці;
- d) асортимент і структура продукції.
- e) собівартість виготовленої продукції

2. Коефіцієнт виконання планового завдання розраховується як:

- a) частка від ділення планового і фактичного значення показника
- b) різниця між фактичним і плановим значенням показника
- c) частка від ділення фактичного і планового значення показника
- d) відношення різниці між фактичним і плановим значенням показника до його планового рівня
- e) різниця між базовим і фактичним значенням показника

3. Коефіцієнт ритмічності вказує на:

- a) питому вагу продукції, випущеної без порушення графіку роботи;
- b) питому вагу продукції, недоодержану у зв'язку з порушенням ритму роботи;
- c) частку сертифікованої продукції;
- d) наявність і обсяги виробничого браку.
- e) час, затрачений на виробництво продукції

Відповідь: 1) – а; 2) – с); 3) – а).

2. Охарактеризуйте собівартість продукції за узагальнюючими показниками.

Відповідь:

Собівартість продукції це затрати підприємства на виробництво продукції та її реалізацію, виражені в грошовій формі.

У господарській практиці підприємства прогнозують і розраховують такі основні показники собівартості:

- повна собівартість товарної продукції;
- витрати на 1 гривню товарної продукції;
- собівартість одиниці виробів.

При аналізі витрат на виробництво їх доцільно згрупувати таким чином:

- витрати на засоби праці (основні засоби);
- витрати на предмети праці (матеріальні витрати);
- витрати на оплату праці.

На першому етапі аналізу собівартості продукції необхідно дати загальну оцінку роботи підприємства щодо зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції за

аналізований період. Така оцінка найповніше може бути відображена через систему показників, серед яких першорядне значення має показник витрат підприємства на одну гривню виробленої товарної продукції.

$$B_{\text{г}} = \frac{C}{T}$$

де: $B_{\text{г}}$ – витрати на 1 гривню товарної продукції;

C – повна собівартість виробленої товарної продукції;

T – вартість виробленої товарної продукції в оптових цінах.

Такий показник характеризує роботу підприємства у напрямку зниження собівартості продукції, що випускається.

При аналізі витрат на 1 гривню товарної продукції фактичні витрати звітного року порівнюють з плановими, виявляють відхилення і розраховують вплив на нього таких факторів:

- структури товарної продукції;
- цін на сировину, матеріали та продукції підприємства;
- собівартості одиниці продукції.

Загальна оцінка собівартості за елементами витрат та калькуляційними статтями дає змогу зорієнтуватися в стані аналізованих показників і поглибити аналіз вивчення тих статей, з яких допущено перевитрати з метою пошуку резервів економії витрат на виробництво.

2. Задача.

Визначте вплив факторів на обсяг товарної продукції методом ланцюгових підстановок.

№	Показники	За планом	Фактично
1.	Середнє число робітників, осіб	1100	1000
2.	Середнє число днів роботи, дні	240	235
3.	Середня тривалість робочого дня, годин	7,75	7,8
4.	Середньогодинний виробіток одного робітника, грн.	1,99	2,02

Відповідь:

Розрахуємо обсяг товарної продукції та абсолютне відхилення. Дані заносимо в таблицю.

№	Показники	За планом	Фактично	Абсолютне відхилення
1.	Середнє число робітників, осіб	1100	1000	-100
2.	Середнє число днів роботи, дні	240	235	-5

3.	Середня тривалість робочого дня, годин	7,75	7,8	+0,05
4.	Середньогодинний виробіток одного робітника, грн.	1,99	2,02	+0,03
5.	Обсяг товарної продукції, тис. грн.	4071,54	3702,66	-368,88

На обсяг товарної продукції має вплив чотири показника. Визначимо їх вплив табличним методом.

№ підстанови	Фактори, які впливають на обсяг товарної продукції, тис. грн.				Обсяг товарної продукції, тис. грн.	Величина впливу фактора
	Середнє число робітників	Середнє число днів роботи	Середня тривалість робочого дня	Середньо-годинний виробіток одного робітника		
Нульова	1100	240	7,75	1,99	4071,54	-
Перша	1000	240	7,75	1,99	3701,40	-370,154
Друга	1000	235	7,75	1,99	3624,29	-77,11
Третя	1000	235	7,8	1,99	3647,67	23,38
Четверта	1000	235	7,8	2,02	3702,66	54,99
Сумарний вплив факторів:						-368,88

Висновок: На обсяг товарної продукції має вплив чотири фактори.

1. При зменшенні числа робітників на 100 чоловік обсяг товарної продукції зменшився на 370,154 тис. грн.

2. При зменшенні числа днів роботи на 5, обсяг товарної продукції зменшився на 77,11 тис. грн.

3. При збільшенні середньої тривалості робочого дня на 0,05 години, обсяг товарної продукції збільшився на 23,38 тис. грн.

4. При збільшенні середньогодинного виробітку одного робітника на 0,03 грн. обсяг товарної продукції збільшився на 54,99.

Сумарний вплив факторів призвів до зменшення обсягу товарної продукції на 368,88 тис. грн.

Резервами зростання (збільшення) обсягу товарної продукції є:

1) доведення середнього числа робітників до планового рівня (Збільшення на 100 осіб). Використання даного резерву призведе до додаткового випуску продукції на 370,154 тис. грн.

2) доведення середнього числа днів роботи до планового рівня. (Збільшення на 5). Використання даного резерву призведе до додаткового випуску продукції на 77,11 тис. грн.

Сумарне використання резервів призведе до додаткового випуску продукції на 447,26 тис. грн.

Використання даних резервів, на мою думку, є не доцільним, адже збільшення кількісних показників веде до збільшення витрат на виробництво за усіма статтями собівартості: заробітна плата робітників, витрати на енергоресурси тощо. Разом з тим

збільшити обсяг виробництва доцільно збільшенням якісних показників. Якісним показником є середньогодинний виробіток одного робітника. Його збільшення забезпечить додатковий випуск продукції. Для цього необхідно розробити певні мотиваційні заходи для покращення роботи робітників. Розроблені мотиваційні заходи дозволять покращити умови праці працівників, та збільшити результати діяльності підприємства.